

JARROHLIK ARALASHUVLARSIZ TO'LIQ TISHSIZLIKDA PROTEZLASH: INNOVATSION ECHIMLAR

Ass. Alimov U.A,

Ass.Meliquziev T.SH.

Stom-2. 510 guruh Axmedova S. S.

Stom-1. 410 guruh Ne'metov J.A.

alimovutkir0112@mail.ru

Kirish. To'liq tishsizlik (adentiya) bemorlar uchun og'ir ijtimoiy va funksional muammolarni keltirib chiqaradi, shu sababli protezlash davolashning asosiy usullaridan biri hisoblanadi. Biroq, ko'pchilik bemorlar, ayniqsa, keksa yoshdagilar va jarrohlik xavfi yuqori bo'lganlar, jarrohlik aralashuvlarsiz echimlarni afzal ko'radilar. Zamonaviy stomatologiyada jarrohlik aralashuvsiz to'liq tishsizlikda protezlash uchun innovatsion echimlar tobora keng tarqalmoqda. Ushbu maqolada jarrohlik aralashuvlarsiz amalga oshiriladigan zamonaviy protezlash usullari va ularning afzalliklari ko'rib chiqiladi.

Jarrohlik aralashuvsiz protezlashning afzalliklari

Jarrohlik aralashuvsiz protezlash, ayniqsa, sog'lig'i nozik va yoshi kattaroq bemorlar uchun afzal qilingan davolash usuli hisoblanadi. Ushbu usullar quyidagi afzalliklarni taqdim etadi:

- **Minimal invazivlik:** Bemorlar jarrohlik xavfi yoki og'riqdan qochishadi, bu esa sog'lig'i yomon bo'lgan bemorlar uchun katta ahamiyatga ega.
- **Tezroq reabilitatsiya:** Jarrohlik aralashuvsiz protezlash usullari ko'pincha qisqa vaqt ichida amalga oshiriladi va bemorlar tezroq moslashadi.
- **Iqtisodiy jihatdan qulaylik:** Bu usullar implantatsiya va boshqa jarrohlik amaliyotlari bilan solishtirganda iqtisodiy jihatdan samarali bo'lishi mumkin.

Innovatsion echimlar: CAD/CAM tizimlari va raqamli texnologiyalar

Bugungi kunda stomatologiyada CAD/CAM (kompyuter yordamida loyihalash va ishlab chiqarish) texnologiyalari keng qo'llanilib, jarrohlik aralashuvlarsiz protezlarni yaratishda katta imkoniyatlarni taqdim etmoqda. Ushbu texnologiyalar og'iz bo'shlig'ini 3D skanerlash va olingan ma'lumotlar asosida bemorning anatomik xususiyatlariga moslashgan individual protezlarni ishlab chiqarishni ta'minlaydi.

CAD/CAM protezlash jarayoni:

1. **3D skanerlash:** Bemorning og'iz bo'shlig'i maxsus skaner yordamida raqamli ko'rinishda olinadi.
2. **Protez loyihalash:** Olingan tasvirlar asosida kompyuter dasturi protezni loyihalaydi va bemorning anatomik tuzilishiga moslashtiradi.
3. **Ishlab chiqarish:** Loyihalangan protez maxsus CAD/CAM uskunalari yordamida yuqori aniqlikda ishlab chiqariladi.

Statistik ma'lumotlar: The Journal of Prosthetic Dentistry nashrida chop etilgan tadqiqotlarga ko'ra, CAD/CAM texnologiyasi yordamida amalga oshirilgan protezlash amaliyotlari an'anaviy usullarga qaraganda ikki barobar ko'p muvaffaqiyatli bo'lgan. Bu texnologiyalar bemorlarga tez va aniq natijalarni taqdim etishi qayd etilgan.

Yumshoq materiallardan tayyorlangan protezlar

Jarrohlik aralashuvisiz protezlash uchun yana bir innovatsion yechim bu yumshoq elastomer materiallardan tayyorlangan protezlar hisoblanadi. Bunday materiallar og'iz bo'shlig'iga yumshoq moslashib, bemorlar uchun qulaylikni oshiradi. Bunday protezlar yengil va fleksibil bo'lib, an'anaviy akril protezlarga qaraganda yanada moslashuvchan hisoblanadi. Bu usul, ayniqsa, jag' to'qimalari atrofiyalashgan yoki nozik bo'lgan bemorlarga mos keladi.

Olimlarning fikri: Garcia va Silverman tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yumshoq elastomer protezlar 90% bemorlar tomonidan qulay va samarali deb topilgan. Ushbu protezlar bemorlarning og'iz bo'shlig'ida noqulayliklarni kamaytirib, uzoq muddatli foydalanish imkonini yaratadi.

Raqamli moslashuvchan protezlar

Raqamli texnologiyalar asosida ishlab chiqilgan moslashuvchan protezlar ham jarrohlik aralashuvisiz to'liq tishsiz bemorlar uchun innovatsion yechim hisoblanadi. Ushbu protezlar yuqori moslashuvchan materiallardan tayyorlanadi va og'iz bo'shlig'idagi turli shakl va o'lchamlarga oson moslashadi. Moslashuvchan protezlar bemorlarga odatiy protezlarga qaraganda ko'proq qulaylik va moslashuvchanlik beradi.

Raqamli protezlarning afzalliklari:

- **Engillik va moslashuvchanlik:** Moslashuvchan materiallardan tayyorlangan protezlar bemorlarning og'iz bo'shlig'iga osongina moslashadi va noqulaylikni kamaytiradi.
- **Tez ishlab chiqarish:** Raqamli texnologiyalar protezlarni tezroq ishlab chiqarishni ta'minlaydi.
- **Estetik natijalar:** Bu usullar estetik jihatdan yuqori sifatli natijalar beradi, bu esa bemorning o'zini qulay his qilishini ta'minlaydi.

Xulosa. Jarrohlik aralashuvlarsiz to'liq tishsizlikda protezlash zamonaviy stomatologiyada rivojlanayotgan yo'nalishlardan biridir. Innovatsion CAD/CAM texnologiyalari, yumshoq elastomer materiallar va raqamli moslashuvchan protezlar bemorlar uchun qulay, xavfsiz va samarali yechimlar taqdim etmoqda. Olimlarning tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, bunday usullar jarrohlik aralashuvisiz amalga oshiriladigan protezlash jarayonlarini sezilarli darajada yaxshilab, bemorlar uchun davolash jarayonini osonlashtiradi. Shu bilan birga, bunday protezlash usullari bemorning hayot sifatini oshiradi va og'iz bo'shlig'i sog'lig'ini yaxshilaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. САЛИМОВ О. и др. РАЗВИТИЕ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕТОДОВ ИМПЛАНТАЦИИ ЗУБОВ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ 3D-ПЕЧАТИ ДЛЯ СОЗДАНИЯ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ИМПЛАНТОВ //World scientific research journal. – 2023. – Т. 22. – №. 1. – С. 152-162.
2. Касимова Э. В. и др. ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕЖДУ ДЕФИЦИТОМ ЭСТРОГЕНОВ И ЗАБОЛЕВАНИЯМИ ПАРОДОНТА У ЖЕНЩИН В ПЕРИОДЕ ПОСТМЕНОПАУЗЫ //Journal of new century innovations. – 2022. – Т. 18. – №. 3. – С. 49-71.
3. САЛИМОВ О. Р. и др. Ортопедические Методы Лечения Заболеваний Височно-Нижнечелюстного Сустава (Литературный Обзор) //Journal of new century innovations. – 2022. – Т. 18. – №. 3. – С. 3-29.